

Corona de nieuwe griep of griep de nieuwe corona?

Een bekend gezegde in de crisiswetenschap is dat een crisis nooit met een persconferentie eindigt. Ook nu blijkt dat weer, stilltjes worden de laatste coronamaatregelen ingetrokken.

In het najaar zal onvermijdelijk een nieuwe coronavariant zijn lelijke kop weer opsteken. De bestaande vaccins zullen echt kwetsbare mensen, dus vooral de ouderen, niet goed beschermen tegen die nieuwe variant. De ziekenhuisbezetting en doden zullen dan dus weer toenemen. De vraag is of we dan weer teruggrijpen op dat hele pakket aan niet werkende maatregelen.

Ja, niet werkend want elke wetenschappelijke berekening laat zien wat we eigenlijk al voor corona wisten, de lockdown maatregelen hebben meer levensjaren verloren doen gaan dan levensjaren gered. Het is niets voor niets dat in de planvorming voor een pandemie de lockdown geen instrument was. Mondkapjes werken alleen in het laboratorium, niet in de praktijk. Ik heb echter geen enkele illusie dat politici (en media) daarvan geleerd hebben: zodra er weer veel media-aandacht is voor doden door een infectieziekte zullen zij weer om onmiddellijke actie schreeuwen zonder nadenken over de gevolgen op langere termijn.

Het wordt dus spannend of we gaan accepteren dat er bijvoorbeeld 10.000 mensen doodgaan in het volgende winterseizoen aan corona zoals bij een zware griep stilltjes wordt geaccepteerd. Of gaan we weer kwalijke paniekmaatregelen nemen?

Het kan natuurlijk nog erger: de volgende griepgolf gaan we ook aan een landelijke body-count doen. We constateren dat ook nu verreweg de meeste slachtoffers vallen in verzorgingshuizen. De media gaan aandacht besteden aan de persoonlijk drama's die iedereen in zijn buik voelt: het gezonde kind dat opeens door griep doodgaat (en dat gebeurt met griep tientallen malen per jaar in tegenstelling tot corona) of de verpleegkundige die opeens voor deze griepvariant kwetsbaar blijkt.

Deze golf van zichzelf versterkende media-aandacht leidt dan weer tot paniek bij Tweede Kamer en regering. Er komt nu wel een persconferentie waar eerst een beperkte serie aan maatregelen wordt aangekondigd. Als die niet blijken te werken moeten we toch weer aan de lockdown ...

Natuurlijk is elke dode een drama, maar we moeten toch eens gaan erkennen dat het leven voor iedereen eindig is en dat pech echt bestaat. Voor kwetsbare inwoners in een verzorgingshuis met een levensverwachting van jaar zal griep of corona het laatste zetje kunnen betekenen. Dat wil niet zeggen dat we hen moeten beschermen door hen in hun kamer op te sluiten. Het aangrijpende overlijden van een kind voorkomen we niet door alle kinderen scholing en sociale contacten te onthouden/

Het zo goed zijn als we stoere bestuurders zou hebben die niet in de risico-regelreflex vallen: de neiging om zonder nadenken meteen maatregelen te nemen als daar media-aandacht voor is. Om eerst eens de feiten op een rij te zetten en om 'kil' te laten berekenen hoeveel schade die maatregelen zelf veroorzaken. Het zou ook goed zijn als onderzoeksjournalisten

meteen aandacht voor de kwalijke rol van adviseurs hebben die alleen een eenzijdig perspectief hebben of zelfs een direct belang.

Ira Helsloot is hoogleraar besturen van veiligheid aan de Radboud Universiteit Nijmegen